

szobor volnék, ülő szobor, amely egy hibás elgondolás következtében még mutat bizonyos életjelenségeket. Szoborrá válni. A szobrok emberekből lesznek, ha már nem tudnak tovább emberek lenni. Régen, nagyon régen egy vörös csillagos szoborhoz sétáltam ki mindennap.

Emlékszel még a piros szobrocskára?

De ki kérdezi ezt?

Hideg van már. Nagyon hideg van. Örülök, hogy erre tudok gondolni, a hidegre, bent hideg, kint hideg. Ideg. Két repedezett bőrű kézfej a pad karfáján. Begörcbült karmok. Kimered a vasárnapi levest, és leszopogatod a tyúk karmait.

A sokkolás óta először álmodom. Főleg a te jelenlétedre emlékszem, de mások is felbukkantak. Mintha mindenki külön cellában volna, mindenhová bekukkantok, keresem a saját rekeszemet, olyan azonban nincs, közben felcsusszannak a cellák közti zsilipek, mert, és erre most jövök rá, ott minden egyben van.

Azt is tudom már, igazából te sem vagy több, mint egy mag, amely köré odatapasztottam magam, mint aki belőled kinőve akar megszületni. Egy nagyra növesztett látomás.

Miután felkelek, csak kódorgok összevissza. Kell egy-két éjszaka, hogy ez a tudás, ami a mélyből jött, újból visszasüllyedjen a mindennapok kulisszái mögé, addig csak várok, teljen az idő, hogy lassan el tudjam hitetni magammal, ez csak egy álom volt a többi közül.

Doktor úr, nagyra értékelem a különféle próbálkozásait, de igazából nincs mit elmesélnem.

Óvatosan, a könyökömnél fogva vezetsz a lépcsőn. Annyira reszketek, hogy nem tudnék önállóan közlekedni. Elsétálunk a padomig, ahonnan egyenesen a kapura látni. Megnőtt a hajad, és lám, szakállat viselsz. Szóval nincs időd borotválkozni, tárod fel a múltat. A régi rendszerben a jövőt építették.

Ezek közhelyek. Már mindegy.

Nem akarod tudni, ki volt Lazarea atya?

Nem. De nem mondom. Te foglalkozol történetekkel. Én már nem.

Oláh Gábor

DÍSZBOGÁR

Balázs imádja a bogarakat. Alig tudott járni, és már barátkozott a hangyákkal, útközben, játszótereken, bodobácsokat, katicákat gyűjtött, markában tartotta őket. Csigák másztak a karján, és nevetett. Márk, ha talált egyet, dühösen szétaposta, a nyomában mai napig bogárhullák hevernek. Balázs a tetemeiket tégladarabbal, krétával körberajzolta, keresztet karcolt melléjük, virágfejeket rakott minden sírra, a nagyobb méretű rovarokat eltemette. Amióta a cumifa nem sarjadt ki, azóta már nem várja, hogy az elhantolt hangyák helyén új hangyaboly nőjön. Márk mögött áldozatok hevernek, Balázs temetőket alapít. Később módszeresen gyűjtötte a rovarokat, tízéves korára tekintélyes kollekcója volt ormányos és szarvasbogarakból, darazsakból, hangyákból, csótányokból. Lepkét nem volt hajlandó gombostűvel átszúrni, amíg bámulta őket álmodozó szemmel, és utánozta a táncukat, addig Márk megpróbálta őket elérni és szétmorzsol-

ni. Amilyen ügyes, sokszor sikerült neki. Beáta próbálja az élet tiszteletére tanítani, sikertelenül. Márk csak azért vesz részt a táncban, hogy a hímporukat elmázojja, és harci jeleket fessen velük a homlokára.

Azon gondolkoztam, hogyan történik ez. Felötlött bennem, hogy Beáta az ámokfutó barátjától, akivel az életveszélyes tandemugrásait elkövette, ölelkezéssel búcsúzott, és aznap ugyanígy ünnepelt velem, és talán ketten egyszerre ejtettük teherbe. Meglehet, mindkettőnkben található a sötét erőkből is, és egyik petéje erre volt fogékony, amíg a másik a békés kromoszómákat kereste. Eszemben sincs, hogy valami tudományos vizsgálattal döntsem el a kérdést, és netán kiderüljön, genetikailag nem én vagyok mindkettő apja. Inkább úgy figyeltem őket, mint saját lelkem két oldalát. Később, az iskola satu-jában az érdességükből sokat lecsiszoltak. Balázs megtanult visszapofozni, és Márk hajlandó volt diplomáciai tárgyalásokat folytatni, ha túlerővel került szembe. Beletanultak egy sablonos szerepbe, amiből akkor léptek ki, amikor csak kedvük támadt hozzá.

Egyik nap Balázs egy üvegtetős, selyembélésű dobozban különleges bogarat dugott az orrom alá.

Nézd, papa. Tudod, milyen bogár ez?

Talán cincér?

Ez egy tűzjelző. Díszbogár. Olyan műszere van, amilyen senki másnak. Kilométerekről megérzi a tüzet.

Hogyan?

Kiszúri a hangját, és elindul.

Oltani?

Ez nem vicc, papa. Szaporodni. A szenes kéregbe rakja a petéit.

Miért?

Talán ott már nem érheti baj őket. És ha kikelnek a kicsik, abból táplálkoznak. Biztos szeretik a szenet. Tudod, papa, azt hiszem, te az előző életedben díszbogár voltál.

Volt előző életem?

Anya szerint volt.

És te mi voltál?

Még nem tudom.

Honnan szerezted?

Kölcsönkaptam. Hogy lerajzolhassam. Az egyik osztálytársam papája bogárgyűjtő, és volt egy szuper szarvasbogaram, ami érdekelte. Kapott mellé egy fürkész darazsát meg egy óriás hangyát is. Ez a kölcsönzési díj. Szerintem megérte. Igaz?

Igaz. Gyönyörű bogár. Színjátszó a páncélja.

Volt egy eset, lehet, hogy több is, de erre pontosan emlékszem. Itt a nyoma. Tele vagyok hegekkel, Beáta némelyiknek nevet is adott. Csebecse meg Bogárhát, ilyesmi. Laza szabadfoglalkozás volt, hevertem az ágyon, amikor egyszer csak felültem. Mondom a Lalinak, te nem hallod? Tűz van valahol. Mafla képpel bámult, aztán megrázta a fejét, én meg erősködtem. Recseg, pattog, még a lobogást is hallom. Ne hülyíts, pajtás, semmit se hallok, a vér lüktet a füledben. Éppen dőltem vissza a párnára, amikor jött a jelzés. Előbb kettes, aztán hármas, majd ötös fokozatú riasztás. Mire kiértünk, már nagyon égett egy vegyi raktár, az egyik raj a vízsugarat, a másik a habsugarat szerelte. A zárt raktár vasrácsos kapujába kapaszkodva egy fiú segítségért kiáltozott. Tizenöt éves lehetett. Szemöldökében, orrában fémkarikák csillogtak, metálzöld dzsekit viselt, fekete csíkokkal. Kimeredt szemmel bámult, az arcát a rácsok közé feszítette, a kezét kinyújtotta, vonított, mint egy csapdába szorult vadállat, a háta mögött lángok nyújtóztak, már a ruhája égett. Hűtősugárral támogatva próbáltam közel jutni hozzá, hogy kiszá-

badítsam, nincs letérő sem jobbra, sem balra, irány a kölyök, de a tűz hirtelen átterjedt a kapu előtt tárolt műanyag kannás olajokra, robbanva olvadtak meg, a folyadék lávaként hömpölygött felém. Elszabadult a pokol. A tűz felerősödött, a forró levegő izzó vasgolyóként csapott a mellembe. Próbáltam talpon maradni, de nem volt más választásom, vissza kellett vonulni. A szétterülő anyag, a nyújtózkodó tűztócsa az emeletes raktár többtonnányi tűzveszélyes anyaga felé közeledett, ha azok meggyulladnak, a szétfröccsenő robbanás pillanatok alatt a közeli lakóházakra viszi a tüzet. A fiú hangját már nem hallottam. Újra megpróbáltunk habbal és vízszugárral utat nyitni hozzá, de csak pillanatokra támadt a lángok között ösvény, nyomban utána fortyogva összecsapódott a tűzfüggöny. A raktár ablakai kitörték, repedeztek a falak, csörömpöltek az üvegek, iszonyatos volt a hangzavar. A rajok két oldalról habsugarakkal válaszoltak a lángok támadására. Közben újabb és újabb szerkocsik, fecskendők érkeztek. Akkor már égett a gázpalacktároló, az egyik fémtartály felrobbant, izzó fémdarabok repültek a magasba, kormos, kátrányos köd ülte meg az udvart, ez a szag belevágott a tüdőbe, beleette magát a bőrbe a védőruhán keresztül is. Minden sárga, vörös, kénes foltokká olvadt össze. Lakkbenzint tartalmazó kannák fröcskölték szanaszét tartalmukat, az udvaron összegyűlt víz felületén úszó olaj belobbant. Akkor sérültem meg én is. De ezt csak később fedeztem fel. Gyűrűbe vontuk a tüzet, sugárral, habágyúval, kilencven százalékban eloltottuk, és akkor a habképző anyag elfogyott. Előbb az egyik, majd a másik cső köhögött, a sárkánynak csak ennyi kellett, a dobozokból kifolyó lét lenyelte, aztán tomboló erővel kiöklendezte. Ez nem hétféjú sárkány volt, hanem ezerféjú, és minden levágott fej helyén tucatnyi lángokádó torok támadt. Ekkora tábortűzön megsüthetnéd az Északi- és a Déli-sarkot. A fővárosi és országos parancsnok is ott volt addigra, alezredek és ezredek, a megfigyelés virtuózai, annyi tüzet elfekettítettek már, amennyivel a hold teljes ezüstjét letakarhatnád, de minden égés más, mindegyik tartogat meglepetést, bevált hadicselek is csődöt mondhatnak, mozgósítottak hát minden szabad szerkocsit, rohamot. Haditanácsot tartottunk, és megállapítottuk, hogy a folyamatos visszagyulladás előidéző gázok párolgását csak összefüggő habtakaróval lehet megakadályozni. Igyekezünk! Kapcsoljunk rá! Vidékről jön a segítség. A habfolyatót megszereljük. Nyög, visít a tűz, hátrál, lapul, megadja magát, tíz perc elég ahhoz, hogy másfél méterre hizlalt paplan fojtsa el a tüzet, és tartósítsa az oltást. Vége. Korom és hab, fehér és fekete, ázott, fáradt, sebesült csapat. Kimerült őrzőangyalokkal a hátunk mögött vállig a habba süllyedve törtettünk a kapuhoz.

A fiú halálra égett. A teste, akár Dózsa Györgyé a tüzes trónon, megsült, keze elszenesedett. Ruhájából a műanyag ráolvadt, a fémkarika a fülében megnyúlt, a szeme helyén fekete üreg.

Füstölög. Búziklik. Borzalmas látvány. Jobb, ha nem nézel oda.

A tűzriadóknak mindig van előtörténete. Valaki felfedezi a füstöt, a lángot, értesíti a tűzoltóságot, mire vonulunk, már elhatalmasodik. Ezt a tüzet egy közelben lakó férfi észlelte. A bejelentés után odarohant segíteni. Az éjszakai portással hátramentek a raktárhoz, ahonnan a füst gomolygott. A vasrácsos kapu be volt zárva, onnan próbált a fiú menekülni, de annyira kába volt, hogy nem tudott felmászni a kerítésre. Nappal lopózhattott a raktárba, elbújt, éjjel a hígítós edény mellett, szipuzás közben rágyújtott. Próbálták kinyitni a kaput, de nem találták a megfelelő kulcsot. Aztán olyan erős lett a tűz, hogy nem tudtak a közelében maradni. Mentették a saját életüket, a fiút meg otthagyták.

Talán, ha hittünk volna a bennem bújő díszbogárnak, megmentjük a fiút. Lali azóta is zrikál. Nem hallasz tüzet, kérdezi, mielőtt aludni megy. Ne várd meg a riasztást, ha előbb hallod, csak szólj, és indulunk. Kisebb lesz a kár, és nem hal meg senki, teszi hozzá.